

Magyarországi Szlovákok Napja Lucfalván

A Nógrád megyei Lucfalván július 3-án egy ökumenikus istentiszteletet követően – amelyet *Nobik* Erzsébet evangélikus lelkész és Stanislav *Brtoš* atya celebráltak – hivatalosan is megnyitották a Magyarországi Szlovákok Napja ünnepségét. A magyar és szlovák állami himnusz elhangzása után *Megyaszi* László helyi evangélikus lelkész áldotta meg a rendezvényt, majd *Bakos* Gyula polgármester üdvözölte a vendégeket. Ezt követően Lucfalva Evangélikus Énekkara lépett fel, *Solti* Angelika kántor asszony vezényletével. Az operakedvelők örömmel fogadták Gounod „Ave Maria” és Puccini „Tosca imája” című áriáját *Kukely* Júlia, a Magyar Állami Operaház Liszt- és Melis-díjas magánénekes előadásában. Orgonán *Gutthy* Éva kísérté.

Az ünnepre egybegyűlteket Dušan *Čaplovič*, a Szlovák Köztársaság miniszterelnök-helyettese is köszöntötte.

„Multikulturális Közép-Európában élünk, mint két büszke nemzet tagjai, akiknek kölcsönösen el kell ismernünk történelmünket. Nemcsak Európa szentjei és patrónusai közösek Szent Cirill és Szent Metód személyében – akiknek minden évben tiszteletünket és hódolatunkat fejezzük ki a Magyarországi Szlovákok Napja keretében –, hanem közös Szent István is. Nemcsak a magyarok, hanem a szlovákok királya is volt, a történelmi Magyarország megalakulásakor a Nagy-Morva Birodalom romjain” – fejtette ki Dušan *Čaplovič*. Beszédében hangsúlyozta: „I. István királyunk a keresztény hagyományokra alapozta királyságát a pogány hordák elnyomásakor, a többnyelvű, többkultúrájú és többetnikumú történelmi Magyarországért. Ezért tehát kölcsönösen tiszteljük a büszke, európai nemzeteink ünnepeit. Ne csak emlékezzünk, hanem tegyünk mindnyájunk javára, közös Európánk javára, a közös jövőért! Hiszen csak közösen lehetünk gazdagabbak és sikeresek. Amikor a Szlovák Köztársaság és a Magyar Köztársaság sikeres lesz, akkor a területünkön élő nemzeti kisebbségek is fejlődnek és minőségileg őrzik meg identitásukat. Ne csak a múltba nézzünk, hanem a jövőbe is, hiszen a jövő a fontos kölcsönös kapcsolatunk és egész Európa érdekében! A történész nem bíró, a történésznek nem a győztesek és a vesztesek felett kell ítélnie, a történésznek meg kell magyaráznia a történelmet és olyan körülményeket teremteni a történelem új nemzedékeinek, hogy ne ismétlődjenek meg a hibák. Mert hibázni emberi dolog, de a tévedésben megmaradni az ördögi.”

Szászfalvi László, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium egyházügyi, nemzetiségi és a civil kapcsolatokért felelős államtitkára is szólt az ünnepelőkhöz. „A magyarországi kisebbségek – ahogyan Önök is – immár több mint egy évtizede megünnepelik saját „nemzeti ünnepüket”, ezzel is jelezve, hogy

az Alkotmányban rögzített elvek valós közösségi léten alapulnak, valós tartalommal tölthetők meg. A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek valóban részesei a nép hatalmának, államalkotó tényezők. Múltjuk, hagyományaik, ünnepeik közös kultúránkat gazdagítják, annak integráns részei” – kezdte ünnepi beszédét, majd az Orbán-kormány kisebbségpolitikai törekvéseiről is szólt. „Felvettem, hogy minden kezdeményezés előtt nyitottak vagyunk, érintse bár a kisebbségi terület jogszabályi alapjainak módosítását, finanszírozását, vagy hangsúlyos elemeinek meghatározását is. Mint azt bizonyára tudják, az új összetételű országgyűlés első intézkedései között szerepelt azon törvény elfogadása, amely lehetővé teszi majd a kisebbségek parlamenti képviselőinek megoldását. Hasonló határozottsággal kívánjuk biztosítani a kisebbségek jogait más kiemelt területeken, az oktatásban a kisebbségi önkormányzatok szerepének erősítésében, a kultúra, a médiapolitika területén, illetve az anyaországaival fennálló kétoldalú együttműködésben” – jelentette ki az államtitkár.

Ismertette véleményét a június elején a békéscsabai szlovákok vezetőjét ért atrocitásról is. „A Kormány kisebbségpolitikáért felelős tagjaként elítélek minden olyan eseményt, amely hatásával elriasztja a kisebbséghez tartozókat attól, hogy aktívan vegyenek részt a kisebbségi választásokon, hogy nyíltan és öntudatosan vállalják kisebbségi hovatartozásukat, aktívan képviseljék nyelvük, kultúrájuk, történelmük értékeit.

Az ünnepi beszédek után *Agod* Aliz tótkomlói szlovák népdalokat énekelt, amelyek az ünnepség második részét vezették be: az Országos Szlovák

Önkormányzat kitüntetéseinek átadását. A Za našu národnosť (Nemzetiségünkért) kitüntetést idén a békéscsabai *István Anna*, a vanyarci *Lászka Pál* és felesége, valamint a budapesti Lipa Szlovák Folklor Együttes kapta meg.

A Magyarországi Szlovákok Napja ünnepélyes részének befejezéseként *Mótyán Tibor* elénekelt az ószláv-Miatyánkat. Elhangzása után a templom előtt a szabadtéri színpadhoz indult az ünnepi menet, ahol „Elvégeztük, bevégeztük az aratást” címmel gálaprogram keretében mutatkoztak be a Szlovák

Művelődési Központ térségi intézményei. A régiók népművészeti és gasztronómiai bemutatót is tartottak, a gyerekek számára pedig kézműves foglalkozásokat szerveztek.

Az ünnepnappal a szláv írásbeliség megteremtőire, Szent Cirillre és Metódra emlékeztek. A hazai szlovákság a július 5-ei szlovákiai állami ünnephez kötődően minden évben július első szombatján tartja a megemlékezést.

Patayné Fábrián Éva

Fuht Imre felvételei

Képünkön a kitüntetettek (balról jobbra): *István Anna*, *Szelényi Mónika* (LIPA Egyesület) és *Lászka Pál*

Az Országos Szlovák Önkormányzat „Nemzetiségünkért” díját vették át Fuzik János elnöktől és Riba Etelka helyettes elnöktől:

István Anna szlovák családból származik. A szlovák általános iskolát szülőfalujában, Tótkomlóson végezte. A békéscsabai szlovák gimnáziumban tett sikeres érettségi vizsga után felvételt nyert a pozsonyi Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karára, ahol szlovák nyelv és irodalom szakon végzett. A diploma megszerzése után az anyaországból visszatért Békéscsabára, és több mint három évtizede sokoldalú, komplex tevékenységet folytat a magyarországi szlovákok és az egész Alföld kultúrájának megőrzése érdekében. Munkásságát népművelőként kezdte a Balassi Bálint Művelődési Központban. Munka mellett tovább képezte magát, szlovák klubot vezetett és a társadalmi- és közéletben felelős-

segteljes funkciókat töltött be: több évig dolgozott nemzetiségi referensként a Dél-alföldi Tankerületi Oktatási Központban. Tagja, majd elnökhelyettese volt a Magyarországi Szlovákok Szövetségének, bekapcsolódott a szlovák kisebbségi önkormányzat és civil szervezetek tevékenységébe. Kezdeményező, sokoldalú személyiségének, kitartó munkájának köszönhetően számos projekt és kulturális rendezvény valósult meg itthon és külföldön. *István Anna* a hazai szlovákság egyik legmeghatározóbb közéleti és közművelődési szakembere, aki kiemelkedő érdemeket szerzett a magyarországi szlovák kultúra megőrzésében és a szlovák-magyar kapcsolatok ápolásában. Ennek köszönhetően számos elismerésben részesült

itthon és külföldön. Átvehette a Magyar Köztársaság „Kisebbségért Díj”-át és a *Bessenyei György emlékérmét*, a Szlovák Köztársaság *Szent Gorazd emlékérmét* és Romániában elsőként kapta meg az *Ondrej Štefanko Díjat*.

A LIPA Szlovák Folklor Egyesületet – a PRAMEN Szlovák Folklor Egyesület jogutódaként 1990-ben alapították – Pramen Központi Szlovák Táncegyüttes néven. Az egyesület első elnöke Hollósy Tiborné volt, 2003 óta Szelényi Mónika tölti be az egyesület elnöki posztját.

A szakmai munkát húsz éven keresztül az együttes háromtagú vezetősége: Hollósy Tiborné, Szelényi Mónika és Szilágyiné Suba Éva biztosította. Az említett három pedagógusnő szívós és áldozatkész munkája meghozta gyümölcsét. Vezetésük alatt az együttesben több száz szlovák gyermek táncolt és szerette meg a szlovák folklórt, a szlovák kultúrát. Az együttes fellépései magával ragadták úgy a hazai, mint a nemzetközi rendezvények közönségét. A táncosok több mint hatvan hazai településen mutatkoztak be, részt vettek számos fesztiválon a környező országokban, felléptek többek között Franciaországban, Belgiumban, Hollandiában és Görögországban is. Az egyesület a táncosok képzése mellett tánctanáraink oktatásával és képzésével is foglalkozott. Évenként rendezett intenzív táncot, továbbképzést táncsoport vezetőik részére, tánckutató néprajzi tábort, C típusú, két éves tánctanári tanfolyamot, továbbá gondoskodott módszertani kiadványok megjelentetéséről. A LIPA Szlovák Folklor Egyesület az OSZÖ legmagasabb kitüntetését a szlovák folklórhagyományok ápolásáért, tánctanárok képzéséért, a magyarországi szlovákok javára végzett sokrétű tevékenységéért kapja.

Lászka Pál és Lászka Judit neve szorosan összefonódik a vanyarci szlovákok mindennapi életével és hagyományának ápolásával. Lászka Pál vanyarci szlovák családban született. Tanulmányai és az egykori NDK-ban végzett munka évei után visszatért szülőfalujába. Alsó tagozatos tanítóként kezdett dolgozni az általános iskolában. A vanyarci gyerekek mellett Bérben és Egyházdengelegen is hosszú éveken át tanított. Diákjait minden évben szeretettel készítette fel a szavaló- és énekversenyre, nyelvvizsgára. A nyári nyelvtáborok Szlovákiában elképzelhetetlenek voltak a „tanár úr” nélkül. Hazatérése

után Lászka Pál rögtön bekerült a falu társadalmi életének áramlatába és rövid időn belül nemcsak a társadalmi, de a nemzetiségi közélet meghatározó személyiségévé is vált.

Alapító tagja volt a helyi szlovák szervezetnek, amelyben jelenleg is dolgozik. Több mint harminc éve láthatjuk és hallhatjuk őt a Rozmárin Folklor Együttes fellépésein. A folklór szeretetét átadta diákjainak is, hisz egykori tanítványai, csakúgy, mint ő maga, ma is tagjai a folklór együttesnek. Másik kedvtelése a futball. Ennek a tevékenységnek köszönhetően kölcsönös kapcsolatok és máig tartó barátságok születtek szlovák falvak és Vanyarc között.

Egyike volt azoknak, akik a kisebbségi önkormányzatok létrejöttének éveiben kezdeményezték a szlovák kisebbségi önkormányzat megalakítását Vanyarcon is. A vanyarci választók mind a négy ciklusban nagyszámú bizalmat szavaztak neki és megválasztották a helyi szlovák kisebbségi önkormányzat tagjává.

Lászka Pálné, született Spányik Judit, csakúgy, mint a férje, vanyarci szlovák családból származott. Otthon, mint akkoriban a legtöbb vanyarci családban, a szlovák nyelv használata természetes volt. Tanulmányai elvégzése után gazdasági vezetőként dolgozott az óvodában. Férjével három gyermeket neveltek fel. Judit szintén alapító tagja volt a helyi szlovák szervezetnek. Később vezetője lett és sok éven keresztül irányította és szervezte a tevékenységét. A Rozmárin Folklor Együttes meghatározó egyénisége volt. Nagyon jól ismerte a vanyarci népdalokat, szokásokat és népviseletet. Hosszú éveken keresztül ő varrta és javította a Rozmárin Folklor Együttes és a „Guzsalyas” gyermek együttes ruháit. A népviseleti babamúzeumban megcsodálhatjuk ügyes, igényes és esztétikus munkáját. Gyönyörű vanyarci népviseleti babaruhákat varrt, melyek a Tájházban vannak kiállítva. Irányította a Tájház létesítésének és berendezésének munkálatait, s ebben jelentős szerepet játszott a falu történetének alapos ismerete.

2010. június 17-én, súlyos betegség után, Lászka Judit örökre itt hagyott bennünket. Búcsúzzunk a vanyarci szlovák társadalmi és kulturális élet kiváló egyéniségétől. Köszönjük neki az odaadó, áldozatos munkát, melyet szülőfalujában folytatott a szlovák értékek és hagyományok ápolásában és megőrzésében.

Emlékét tisztelettel megőrizzük!